

Tussenbericht van de 4^e VNG Denktank aan raadsleden en (kandidaat-)collegeleden; suggesties voor de coalitieonderhandelingen en de periode direct daarna over regionale samenwerking in algemene zin en arbeidsmarkt vraagstukken in het bijzonder.

REGIONALE SAMENWERKING NAAR EEN NEXT LEVEL

4e VNG Denktank

De VNG Denktank is een telkens van samenstelling wisselende commissie, die zich buigt over een actueel thema, in samenwerking met één of meerdere wetenschappers. De 4e VNG Denktank, onder voorzitterschap van Milo Schoenmaker (burgemeester Gouda), richt zich op het thema regionale samenwerking, met de opgaven op de arbeidsmarkt als bijzonder aandachtsgebied. Uitgangspunt is dat regionale samenwerking een andere manier van kijken, denken en handelen vraagt van het lokaal bestuur, om te komen tot een vernieuwd samenspel in de aanpak van maatschappelijke opgaven die de grenzen van een afzonderlijke gemeente overstijgen.

In deze 4^e VNG Denktank is niet alleen het lokaal bestuur vertegenwoordigd, maar nemen ook provincies en Rijksoverheid, VNO-NCW, UWV en de onderwijsbranche deel. Deze Denktank werkt samen met onderzoekers van de NSOB en de Erasmus Universiteit Rotterdam.

In juni 2018, tijdens het VNG Congres in Maastricht, zal de 4^e VNG Denktank zijn slotbevindingen presenteren, in de vorm van concrete adviezen en handelingsperspectieven voor burgemeesters, wethouders en raadsleden; iets om mee aan de slag te gaan. Voorliggend bericht is een tussenbericht met eerste handreikingen, specifiek gemaakt met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 en daarop volgend de coalitieonderhandelingen alsmede de startperiode van nieuwe gemeenteraden en colleges.

- Bent u burgemeester, (kandidaat)wethouder of gemeenteraadslid?
- Wilt u vanuit economisch en/of sociaal perspectief iets doen om:
 - het aantal inwoners dat afhankelijk is van een uitkering te verminderen?
 - mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te stimuleren en faciliteren?
 - bedrijven in groeisectoren snel te helpen aan gekwalificeerd personeel?
 - de gevolgen van een (dreigend) vertrek of faillissement van bedrijven te minimaliseren?
 - jongeren optimaal uit te rusten voor de arbeidsmarkt van morgen?
 - in algemene zin vraag en aanbod van arbeid zo goed mogelijk op elkaar aan te laten sluiten, nu en in de toekomst?
- Wilt u zich ervoor inzetten om regionale samenwerking in de komende bestuursperiode naar een next level te brengen?

Neem dan de hierna volgende suggesties van de 4^e VNG Denktank mee naar de coalitieonderhandelingen en/of uw eerste vergadering van de gemeenteraad en het college in de nieuwe samenstelling.

Suggesties voor de coalitieonderhandelingen

- Besteed in het coalitieakkoord expliciet aandacht aan het belang van regionale samenwerking; verschillende maatschappelijke opgaven vragen namelijk om een aanpak die de grenzen van individuele gemeenten overstijgt.
- Ga tevens uit van het principe van 'multi-level governance' ofwel het schakelen tussen verschillende schaalniveaus (lokaal, regionaal, landelijk en eventueel internationaal): het optimale schaalniveau verschilt immers per opgave. Het is aan het lokaal bestuur om de verbindingen tussen deze niveaus goed te organiseren.
- Maak afspraken over het gezamenlijk laten vervaardigen van een analyse van de regionale arbeidsmarkt: waar liggen nu en in de toekomst de vraag en aanbod van arbeid en wat zijn krimp- en groeisectoren in de regio, wat is er nodig om mobiliteit tussen sectoren te stimuleren, hoe sluiten opleidingstrajecten hierbij aan etc.
- Overweeg om op basis daarvan in te zetten op een agenda gericht op het opleiden, omscholen en aantrekken van 'menselijk kapitaal', samen met partners in de regio zoals buurgemeenten, bedrijven, onderwijsinstellingen, brancheverenigingen, uitvoeringsinstanties etc., die uitgaat van een sector-overstijgende aanpak.
- Zorg voor een goede verbinding tussen de domeinen economie, arbeidsmarkt, werkgelegenheid en onderwijs. Waarborg daartoe bij de portefeuillevverdeling dat Economische Zaken (EZ) en Werk & Inkomen (of Sociale Zaken en Werkgelegenheid of Arbeidsmarktbeleid) dicht bij elkaar liggen, bij voorkeur bij één portefeuillehouder in het college.
- Maak voor inhoudelijke informatie over arbeidsmarktvragestukken ook gebruik van bestaande informatiebronnen en tools, te vinden via onder meer https://www.werk.nl/werk_nl/arbeidsmarktinformatie/regio, www.samenvoordeklant.nl of via de Stichting van de Arbeid en de Werkkamer.
- Houd in algemene zin bij het opstellen van het coalitieakkoord ook rekening met (de uitwerking van) het Interbestuurlijk Programma, waarvan o.a. de thema's regionale economie, arbeidsmarktvragestukken en onderwijs onderdeel vormen.

Suggesties voor gemeenteraden

- Organiseer een themasessie over regionale samenwerking, zo mogelijk met gemeenteraden van buurgemeenten, om kennis te maken met regionale vragestukken en hoe die zich verhouden tot de lokale democratie.
- Nodig ondernemers uit gedurende één van de eerste gemeenteraden om gezamenlijk kansen en uitdagingen te verkennen op het gebied van economie en arbeidsmarkt en verwachtingen over de rol van het lokaal bestuur hierin te delen. Kijk in algemene zin naar meer ruimte in de raadsagenda voor ontmoetingen met regionale spelers, binnen en buiten de raadszaal.
- Volg de voorgenomen wetswijziging zoals aangekondigd in het regeerakkoord rondom de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), gericht op de verbetering van de positie van raadsleden en lever zo nodig via regionale en/of landelijke netwerken input hiervoor aan.

Suggesties voor colleges

- Neem niet alleen kennis van eventuele overdrachtdossiers bij samenwerkingsverbanden, en van de formele vergaderstukken van bijeenkomsten in regionaal verband, maar investeer minstens zoveel tijd in het kennismaken met de partners in regionale netwerken.
- Leg bij het maken van concrete afspraken in de regio de nadruk op het 'organiseren' in plaats van op de bijdrage van afzonderlijke organisaties. Formuleer ambities zoveel mogelijk met behulp van werkwoorden.
- Zet in op een goede koppeling tussen wat er in regionale samenwerkingsverbanden gebeurt, en de reguliere planning- & controlcyclus in uw gemeente en benoem aan de voorkant (via een kader- of voorjaarsnota of de begroting) op hoofdlijnen de verwachte inzet en resultaten. Denk daarbij niet alleen aan de 'wettelijk verplichte' samenwerkingsverbanden en/of andere gemeenschappelijke regelingen, zoals de veiligheidsregio, een regionale omgevingsdienst of de woningmarktregio, maar juist ook aan de regionale samenwerking die via netwerkconstructies tot stand komt.

Méér weten over de 4e VNG Denktank? Kijk op <https://vng.nl/onderwerpenindex/bestuur/vng-denktank> of mail naar denktank@vng.nl